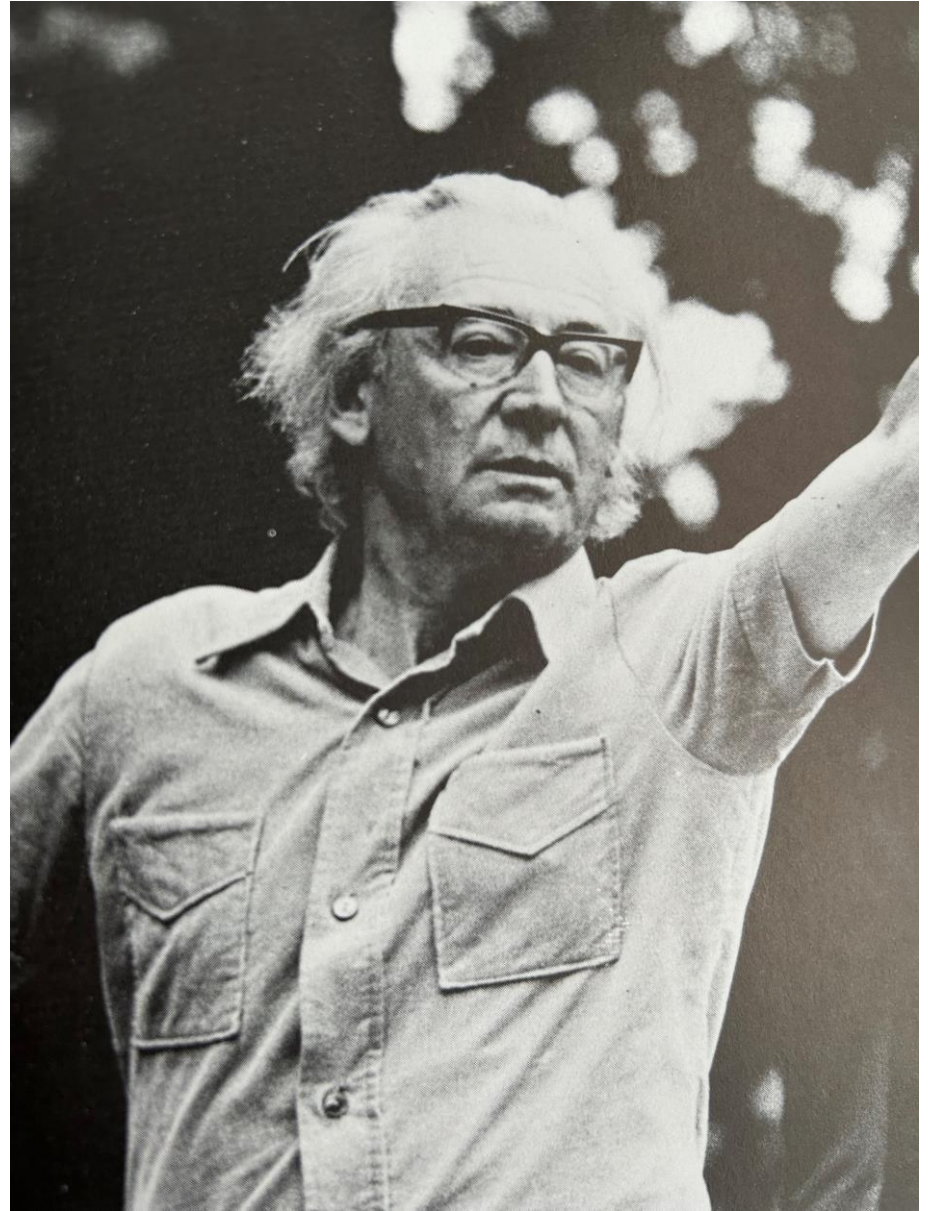

Anton Rooskens

Een man met een eigen weg

Anton Rooskens eerste jaren

- Hij is de zoon van Martin Rooskens en Anna Bruijsten
- De “Rooskens” komen veelal uit Venlo en omgeving
- Geboren in 1906 in Griendtsveen
- Vader werd in de ontginningsmaatschappij werknemer als surnumerair ??!! Vader werd machinist in een steenfabriek in Duitsland → In 1914 verhuisde het gezin naar Tegelen later komt dit terug.
- Van de lagere school naar de ambachtschool opleiding tot instrumentenmaker. Eerste baan bij Pope in Venlo (toen al overgenomen door Philips) daarna bij de seintoestellen in Hilversum en vervolgens in het laboratorium voor onderzoek naar radiotechniek in Eindhoven.
- Leo Grothauzen zijn chef bij Philips zag zijn schildertalent en stimuleerde hem hier mee door te gaan. Bleef zijn mentor!

met verzoek het oude schoofterrein aan hem te willen verkoopen. Besloten wordt tot verkoop, voor den prijs van 1 gld de M², over te gaan, indien het mogelijk blijkt in verband met de hypotheek.

9770

10 november 1947 De Directeur deelt mede dat het stukje grond Deurne H.4241 ter groote van 0,2483 HA voor f2483 aan de R.K. kerk verkocht is

Rooskens

9775 19 juni 1887 Op het examen voor surnumerair bij de Exploitatie-maatschappij zijn Donderdag geslaagd de heeren H. J. Haverkate te Olst, J. J. Heijnen te Venloo, P. C. de Jongh te Hedel, H. U. Kamminga te Utrecht, H. H. Linskens te Reuver, B. Mellema te Zutfen, M. Rooskens te Helenaveen en H. J. van der Zedde te Waspik.

#222 168 Paul Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven 040-2814621 l.theelen@on.nl

Naspeuringen: de N.V. Maatschappij Helenaveen en het dorp Helenaveen

9780

van Roosmalen

14 augustus 1906 Examens Hoofdakte.

Anna Bruijsten, de moeder van Anton, was een kleindochter van Jan van den Bekerom (omstreeks 1791-1843). De banden tussen de families Van den Bekerom en Rooskens bleven altijd bestaan. Dit leidde ertoe dat Anton in 1936 de aan de huidige Afhangweg gelegen boerderij van Willem van den Bekerom ('Dentjes Wullem') schilderde. Een foto van dit werk siert het omslag van deel 4 van *Oud Horst in het nieuws*.

Boerderij geschilderd bij de Afhang te Horst,
1936

Getrouwd in 1934 met Huberdina (Dientje)
Rutten

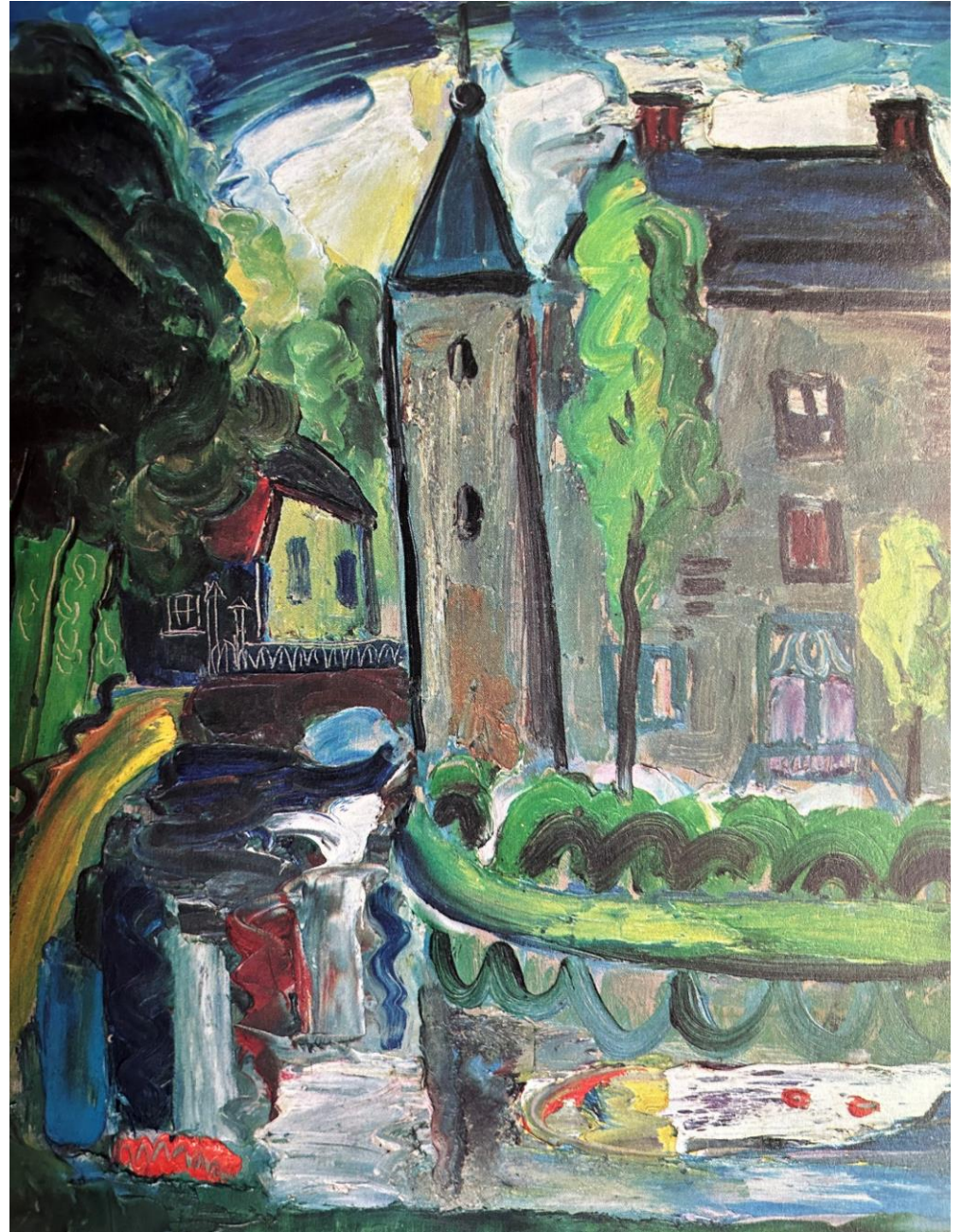
- Woonachtig in Eindhoven
- Anton was toen 28 jaar en Dientje 23

Autodidact

- Anton schilderde al vroeg (14 jaar) en was geïnspireerd door eerst de oude meesters Gerard Dou en Nicolaes Maes, later door Permeke, Jan Sluyter en Vincent van Gogh

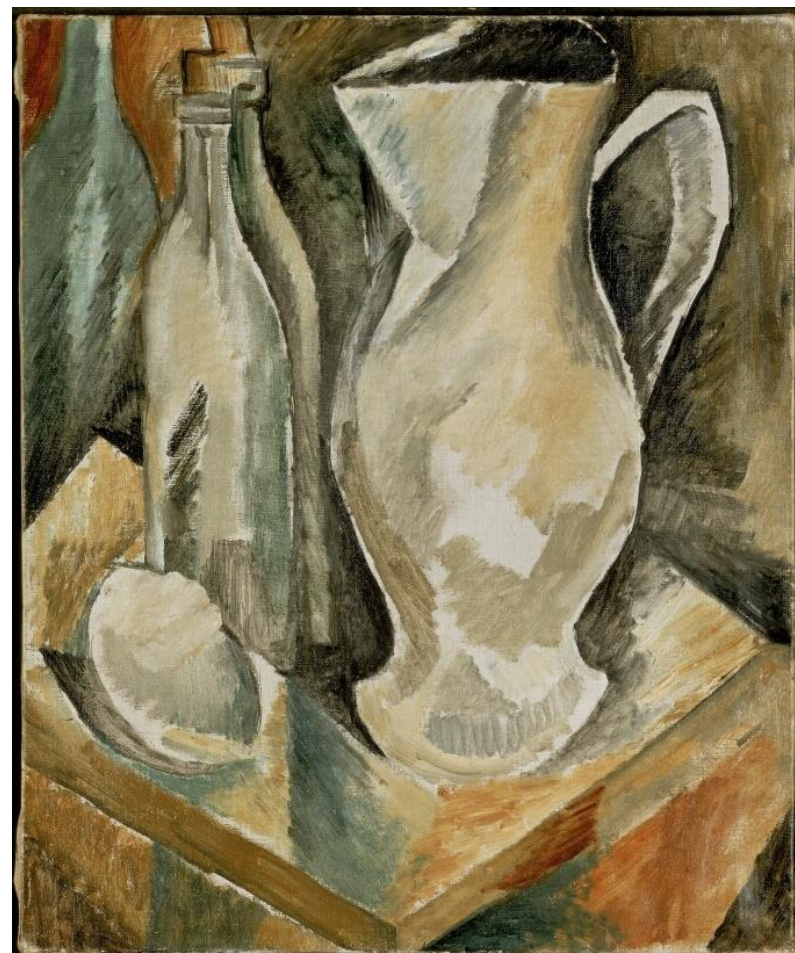

Eindhoven

- Leerde kunstschilders kennen en ging de natuur in om te schilderen
- Werd in 1934 lid van de kunstenaarsvereniging “de zuidnederlandse onafhankelijken”.
- Geïnspireerd door Breitner en van Gogh
- Las ook “De Gemeenschap” cultureel tijdschrift voor katholieke jongeren.
- 1934 het kantelmoment → Anton bezoekt in het stedelijk museum in Amsterdam een expositie van Picasso, Bracque, Léger en anderen
- Dat was een complete schok en toen....

Stedelijk museum 1934 verzameling Regnault

1935 en verder

- Ondanks dat Rooskens een aantal promoties had gemaakt bij Philips en men aandrang te blijven neemt hij ontslag
- Solliciteert met succes als leraar electrotechniek aan de R.K. Don Bosco school in Amsterdam
- De vrije tijd en lange vakanties goed motief om veel te kunnen schilderen
- Woonde aan de Linnaeushof in Watergraafsmeer (A'dam oost)
- Kreeg drie (knappe) dochters: Rosemarie 1937, Simone 1939 en Marcelle 1943
- Simone Rooskens?????

Bekend van TV

Laatst met zeg eens AAA

Twee maal getrouwd en twee maal gescheiden

Laatste Luc Lutz

Zoon is acteur Joris Lutz

Tot aan de oorlog

- 1938 Kennis gemaakt met Permeke (boeide hem meer dan van Gogh)
- 1939 Groepstentoonstelling in het van Abbe museum Eindhoven, naast Sluijters
- 1940 eerste solo tentoonstelling bij galerie Aalderink

1940

EXPOSITIE VAN SCHILDERIJEN EN
TEKENINGEN
DOOR
ANTON ROOSKENS.

Van 23 Maart tot 19 April a.s. Bij Kunsthandel Aalderink

N ^o 1.	Stilleven met kalebassen	fl. 150.--
" 2.	Landschap met bloeiende perenboom	" 100.--
" 3.	Haven van Volendam	" 140.--
" 4.	Branding	" 300.--
" 5.	Stilleven met appels	" 140.--
" 6.	Stilleven met eieren	" 70.--
" 7.	Stilleven met roode tulpen	" 150.--
" 8.	Lelies met anjers	" 120.--
" 9.	Boerderij in Diemen	" 50.--
" 10.	Stilleven met bloempot	" 50.--
" 11.	Liggende lelies en anjellieren	" 75.--
" 12.	Amsterdamsch stadsgezicht	" 90.--
" 13.	Bruine chrysanthen	" 90.--
" 14.	Haven van Antwerpen	" 100.--
" 15.	Bloemenstilleven (part. bezit).	" 100.--
N ^o 16.	Boerderijen in korenveld	" 140.--
" 17.	Herfst	" 130.--
" 18.	Tijgerlelies	" 140.--
" 19.	Oogsten	" 150.--
" 20.	Zomerbouquet	" 100.--
" 21.	Winter in Brabant	" 300.--
" 22.	Amsterdamsche gracht bij Winter	" 300.--
" 23.	Brabantsche boerderijen bij Winter	" 150.--
" 24.	Brabantsch platteland bij Winter	" 140.--
" 25.	Brabantsche boerderijen	" 100.--
" 26.	Stilleven met blauwe kom	" 40.--
" 27.	Brabantsch dorp bij winter	" 80.--
" 28.	Wintergezicht in Brabant	" 100.--
" 29.	De Munt bij winter	" 50.--
" 30.	Colvend korenveld	" 40.--
" 31.	Winterstemming in het Zuiden	" 60.--
" 32.	Vlamsche maaiers	" 125.--
" 33.	Zomerbouquet	" 135.--
" 34.	Begonia	" 50.--
Tekeningen.		
N ^o 35.	Voetenstudie	" 20.--
" 36.	Symoneke	" 20.--
" 37.	Park	" 20.--
" 38.	Brabantsch boertje	" 15.--
" 39.	Figuurstudie	" 15.--
" 40.	Zittend meisje	" 15.--
" 41.	Moeder met kind	" 15.--
" 42.	Amstel	" 15.--
43 = 48.	Studie	" 15.--

In de oorlog

- Geen plaats voor kunst en nauwelijks ontmoetingen
- Begon langzaam te abstraheren
- Invloeden van Picasso, Archipenko, Jean Metzinger, Albert Gleizes

De eerste jaren na de oorlog

- Kunst in vrijheid in Rijksmuseum (Niet Kultu
- Veel werken uit Suriname, Lombok en Nieu
- Voor Rooskens een eye opener opmaat naa
- Het sleutelwerk
- Les gens du soleil

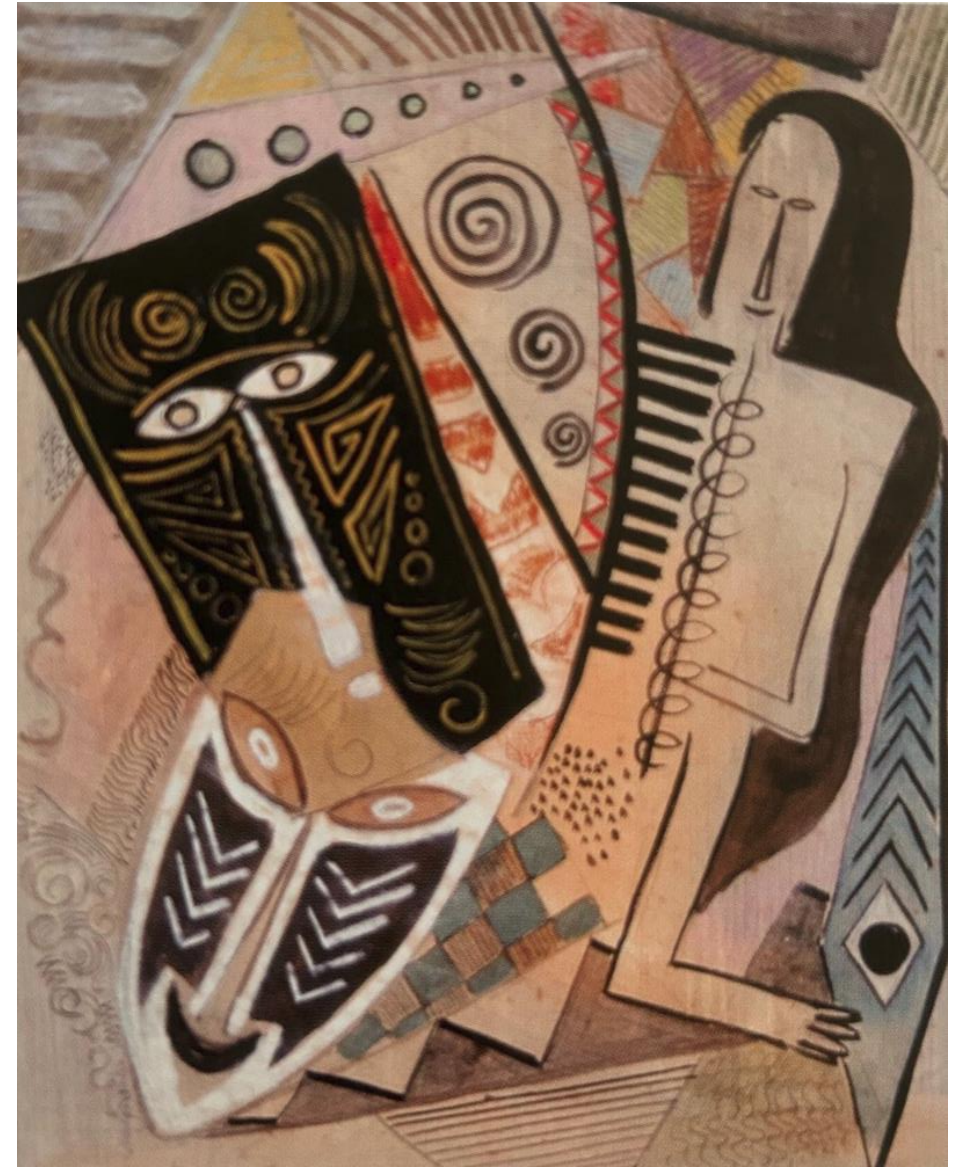
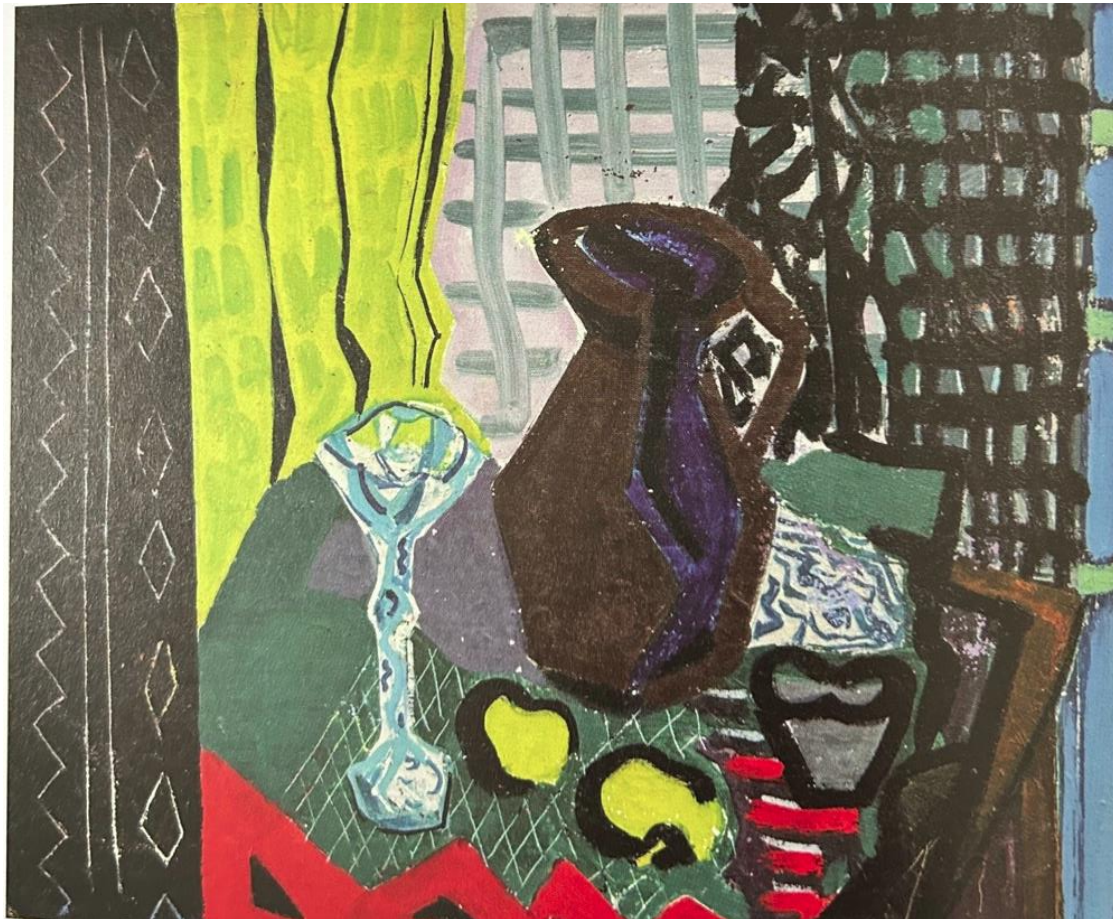

10 jonge schilders in het Stedelijk Museum 1946

- Met Jaarsveld, Appel, Corneille en Brands
- Stilleven in stijl van Bracque
- en papua maskers

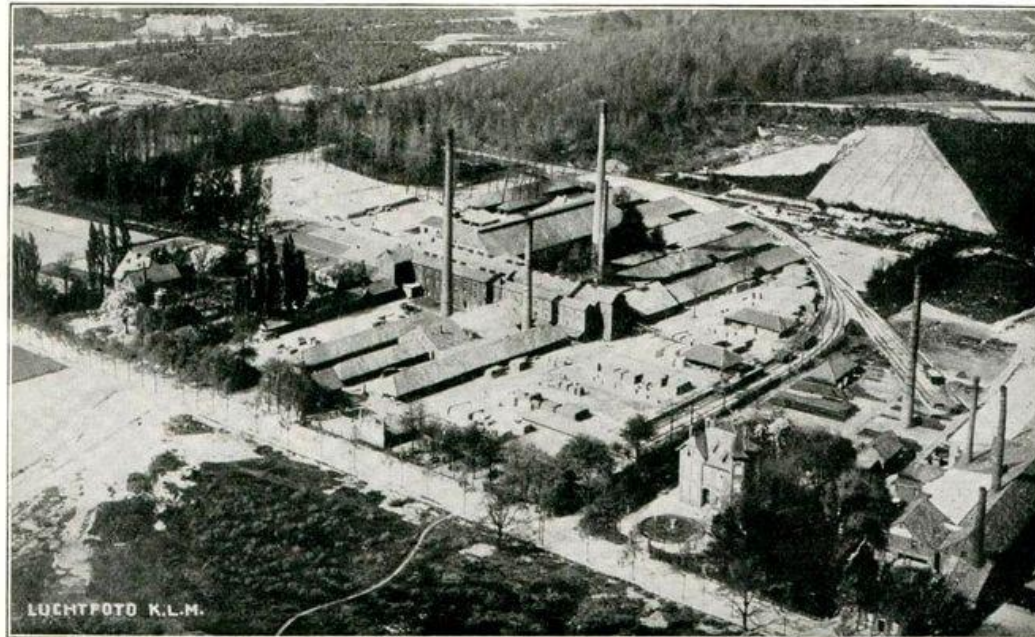
De stroomversnelling eind 1946

- Oprichting van de groep “Vrije beelden”.
- Deze groep(en) vielen uit elkaar en nieuwe werden opgericht
- Rooskens was lid van “Creatie”,
“liga nieuwe beelden”,
“Experimentele Groep (in Holland) “ en
uiteeraard “Cobra”.
- In april 1947 expositie met Jaarsveld in het Gildehuys in de voetboogsteeg in Amsterdam.
- En er was keramiek!!!!

Keramiek 1946-1948

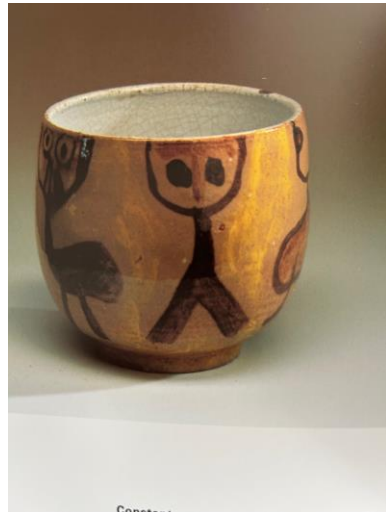
- Russel Tiglia in Tegelen
- Zijn broer Thij kende de directeur Goossens en beiden waren van de harmonie

Fabrieken te Tegelen. — Normaal-spoor-aansluiting.

Keramiek 1946-1948

- Russel Tiglia had traditioneel naast de dakpannen productie ook een kunstafdeling
- In de oorlog hield Goossens 120 van de 160 arbeiders in dit atelier aan het werk om ze te behoeden voor de arbeidseinsatz!
- In 1948 gingen Appel, Constant, Corneille en Rooskens hier aan de slag en ze werden “het circus” genoemd door de arbeiders.

Parijs 1947

- Bezoek aan expositie van Jean Dubuffet → Art Brut
- Bezoek aan Salle de Garde van psychiatrisch ziekenhuis Saint-Anne → kunst van psychiatrische patiënten
- Musée de l'homme → precolombiaanse voorwerpen en geweven stoffen

De Rode en de Groene is een abstracte werke
van Piet Mondrian. Het is een voorbeeld van de Real
isme, die voortvloeit uit de De Stijl beweging. Het
werk is gemaakt met inkt op papier en is een van de
laatste werken van Mondrian.

De Experimentele Groep

- Opgericht 16 juli 1948
- Leden: Karel Appel, Constant Nieuwenhuys, Corneille, Jan Nieuwenhuys, Theo Wolvencamp, Anton Rooskens, Tjako Hansma
- Eugene Brands trad snel toe Hansma verliet snel de groep
- Corneille voorzitter
- Constant secretaris
- Rooskens penningmeester
- Ze brachten een tijdschrift uit "Reflex" in september 1948
- Het tweede en laatste nummer verscheen in februari 1949

REFLEX

ORGAAN VAN DE EXPERIMENTELE GROEP IN HOLLAND

REF

ORGAAN VAN DE EXPERI

De Experimentele Groep in Holland
poseert op de atelierzolder van Appel
voor de foto's; zittend (v.l.n.r.):
Theo Wolvecamp, Cornelie, Constant,
Jan Nieuwenhuis, Eugène Brands en
Anton Rooskens. Staand: Karel Appel,
Jan Elburg en Gerrit Kouwenaar.

EXPERIMENTELE GROEP

SECRETARIAAT: HENRI POLAKKES 27/ A'148-0

Aan de leden!

Aangezien het bestuur nog geen gezamenlijk verslag heeft
geleverd en ons verzoek om een lijst van leden eveneens
niet is beantwoord, wordt het bestuur verzocht om een lijst
van leden te verzenden, welke lijst tevens de namen van de
leden van het bestuur zal bevatten. Het bestuur zal deze lijst
in de maand van oprichting afgeven.
Tevens worden verzocht om een lijst van leden te verzenden
voor de maand van oprichting, welke lijst tevens de namen
van de leden van het bestuur zal bevatten. Het bestuur zal
deze lijst in de maand van oprichting afgeven.
Tevens worden verzocht om een lijst van leden te verzenden
voor de maand van oprichting, welke lijst tevens de namen
van de leden van het bestuur zal bevatten. Het bestuur zal
deze lijst in de maand van oprichting afgeven.
Tevens worden verzocht om een lijst van leden te verzenden
voor de maand van oprichting, welke lijst tevens de namen
van de leden van het bestuur zal bevatten. Het bestuur zal
deze lijst in de maand van oprichting afgeven.

Voor het bestuur:
Constant Nieuwenhuis,
secretaris.

EXPERIMENTELE GROEP

Aangezien enkele leden in verband met de feestdagen verhinderd
zijn e.v. Maandag de vergadering bij te wonen, zal deze zeer doorgang
vinden. Een nadere aankondiging volgt zo spoedig mogelijk.
Tevens worden verzocht te voorkomen, worden allen verzocht om
bijdragen. Foto's en v.w. voor het bestuur zo spoedig mogelijk naar het
secretariaat op te sturen, alomde eventueel geld voor de cliché's.

Wil je ook lid worden?

Op naar Cobra

- De leden van de experimentele groep kwamen vaker bij elkaar ook bij Rooskens thuis
- Anton had een baan, en
- Anton was wel 15 jaar jonger dan Constant
- In november 1948 kwam de groep Amsterdam samen in Brussel (Dotremont en de Kruisweg)
- Jorn, Constant en Dotremont maakten de eerste denkbeelden
- Constant probeerde Anton Rooskens geroyeerd te krijgen omdat hij niet revolutionair genoeg was hetgeen onder andere bleek uit zijn katholiek zijn maar dat is niet gelukt.

Het manifest van Cobra (Constant)

- ‘Na de macht van keizers en pausen te hebben verheerlijkt, en hun aanzien te hebben begunstigd, heeft de Westerse kunst zich dienstbaar gemaakt aan de nieuwe machthebber, de bourgeoisie, en is zij geworden tot een instrument ter verheerlijking van de burgerlijke idealen.
- Thans, nu deze idealen door het verdwijnen van hun economische voorwaarde een fictie zijn geworden, breekt een nieuwe periode aan, waarin het gehele culturele netwerk van conventies zijn betekenis gaat verliezen, en uit de primairste bron van het leven een nieuwe vrijheid zal kunnen worden gewonnen.’

Het manifest van Cobra (Constant)

- ‘In deze periode van omwenteling, kan de scheppende kunstenaar geen andere rol spelen dan een revolutionnaire, en is hij verplicht de laatste resten ener lege en hinderlijk geworden aesthetiek te vernietigen, om de scheppende instincten die nog onbewust in de mens sluimeren tot ontwaken te kunnen brengen.’
- ‘Een levende kunst kent geen onderscheid tussen mooi en lelijk, omdat zij geen aesthetische normen stelt.

Het manifest van Cobra (Constant)

- Beschouwen we een uiting die iedere categorie van het leven omvat, bijvoorbeeld de uiting van het kind, (dat nog niet in het sociale verkeer is opgenomen), dan zien we dit onderscheid niet. Het kind kent geen andere wet dan zijn spontaan levensgevoel en heeft geen andere behoefte dan dit te uiten. Hetzelfde geldt voor de primitieve culturen, en het is deze eigenschap ook, die deze culturen een zo grote bekoring verleent voor de mens van heden die in een morbide sfeer van onechtheid, leugen en onvruchtbaarheid moet leven.'
- 'Een schilderij is niet een bouwsel van kleuren en lijnen, maar een dier, een nacht, een schreeuw, een mens, of dat alles samen'
- 'De problematische periode is ten einde in de ontwikkeling van de moderne kunst, en wordt opgevolgd door een experimentele periode. Dat wil zeggen, dat uit de ondervinding (experience) die wordt opgedaan in deze staat van ongebonden vrijheid, de wetten worden afgeleid waaraan de nieuwe creativiteit zal gehoorzamen.'

Eerste Cobra expositie in het stedelijk

- In november 1949 grote tentoonstelling van de COBRA beweging in het stedelijk museum Amsterdam
- Ingericht door Aldo van Eyck
- Na de oorlog is de opschudding nooit ver weg in het Stedelijk. De tentoonstelling van Cobra in 1949 roept heftige reacties op. “Knoeiers, kladders en verlakkers”, worden de kunstenaars genoemd in de krant.
- Maar directeur Sandberg geeft Cobra alle ruimte en laat Karel Appel zelfs een ruimte in het museum van vloer tot plafond beschilderen. Sandberg wil kunst bereikbaar maken voor iedereen.

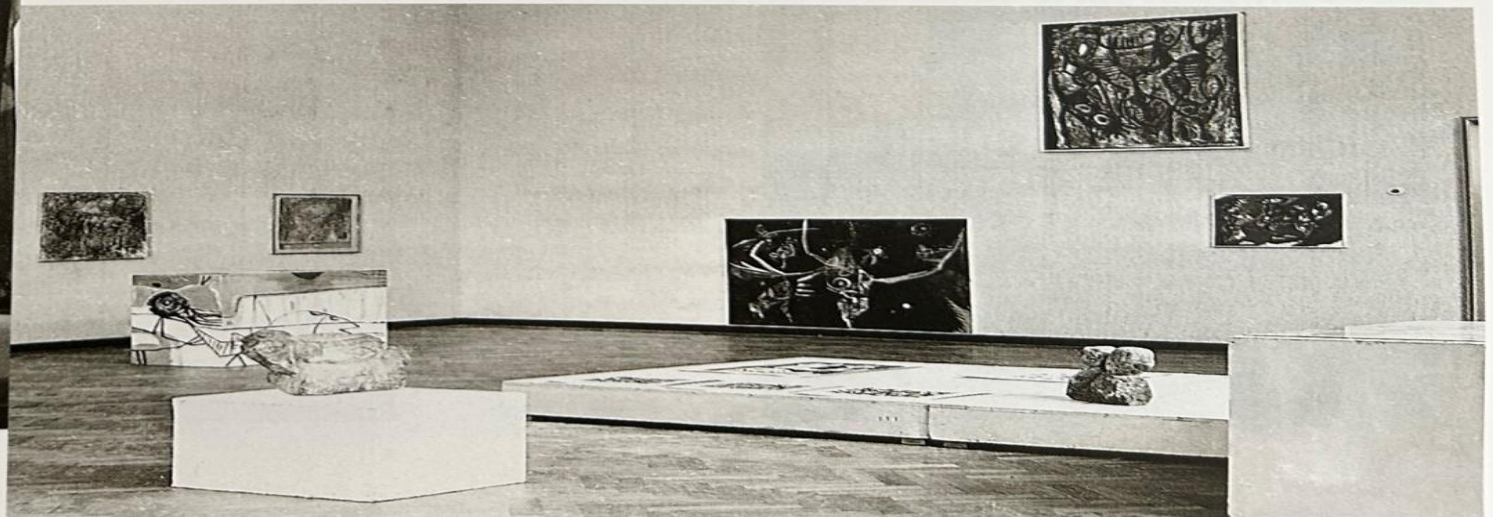

Het begin van de Cobra-tentoonstelling met het schilderij 'Barricade' van Constant. (Zaal 1)

Constant en Aldo van Eyck bij het agressieve 'Barricade'-voorstelling.

← **ingang**

Zaal met schilderijen van Rooskens en beelden van Henry Heerup. Achterin de zaal de kubus die Corneille speciaal voor de tentoonstelling maakte. (Zaal 7)

Belgisch schrijver tart zijn Stedelijk Museum te Amsterdam van communistische rel

„Sprekten ze vandaag Russisch in Parijs?”

(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM, 6 Nov. — Zaterdagavond heeft in een der zalen van het Stedelijk Museum te Amsterdam een bijeenkomst plaats gevonden, welke men een ogenblik zou hebben kunnen vergelijken met de befaamde dadaïstische manifestaties — die in het begin van de jaren '20 te Parijs zoveel deining verwekten — ware het niet dat deze avond geen ogenblik werd opgeluisterd door de esprit, de humor en de aanstekelijke brooddronkenheid die de Parijse bijeenkomsten kenmerkten. Hij onttaarde daarentegen — door toedoen van enkele uiterst-linkse elementen — in een plumpe politieke rel, welke onder het uitgehoord gehoor grote beroering veroorzaakte.

EXPERIMENTEEL LITERAATUUR

GEITEBENEN EN EIBEL
... op een fiets door mijn
... kkers houden bloed
... (m
... lomsten volgelien
... Ven van hun hoge
... meik op bordjes vuile smeer
... afgeweken van het leven
... fletse melkmul in mijn bo
... tip van bootz bestoof het
... [nieuw

ja ik kom
ik kom
ik kom
ik kom
val
goot
meid
geld
deur
melkgedrenkte boterbloem
tam schuiven wolken half-
[verg
kermis murmelt gierend sch
trams rijden door mijn pet
WILL

Niet volgens plan
Deze heer, een bleke, zelfbewuste
man met zwart haar en zwart omrande
brilleglazen, zou — volgens het pro-
gramma — een vers van de Franse
dichter Edouard Jaguer en een van
zichzelf voorlezen. In afwijking hier-
van begon hij de tekst af te steken van
een niet bepaald door Franse helderheid
uitmuntend reschrikt hetzelen, te oordelen
naar de stapel papier, minstens
een uur zou vergen.

Er bestond zeer grote belangstelling
voor deze literaire avond, die, in het
kader van de internationale tentoon-
stelling van experimentele schilder-
kunst, was georganiseerd door de sec-
tie Literatuur van de Experimentele
Letterkundigen, schilders en beeldhou-
wers zagen wij de dichter M. Nijhoff en
voorts Franse, Belgische, Nederlandse
Duitse gasten. De directie van het
Stedelijk Museum, jhr. S. van der
Nieuwekerk. De leiding van de bij-
eenkomst besteedde bij de jhr. S. van
der Nieuwekerk, Lucebert, die een va-
riante van de dadaïstische literatuur
voor gespensde inleiding, het woord
aan de Belgische schrijver, Christian
Dumont, directeur van de „Cobra”-
galerie, gaf.

belijk fluisterende medestanders, of
de zelfde lijzige toon voortging, werd
het deze toehoorders te machtig. Hij pro-
testeerde opnieuw en een groot aantal
personen stemde met hem in. Dit was
voor de inrichter van de tentoonstel-
ling, de architect A. van Eyck en de lei-
der van de Nederlandse experimentele
groep, de schilder Constant, aanleiding
op de man af te vliegen, hem van zijn
stoel te sleuren en te trachten hem de
zaal uit te werken. Er ontstond een ge-
weldig tumult.

Verscheidene mensen verlieten de
zaal, anderen riepen dat 't een schande
was. De Franse schrijver Doucet, een
der medestanders van Dotremont,
schreeuwde dat zoiets in Parijs nooit
gebeurde. Daar liet men iemand altijd
uitspreken....
In deze consternatie trachtte mejuf-
vrouw Augustin, de conservatrice van
het Stedelijk Museum, de orde te her-
stellen. De dichter Lucebert beklom 't
spreekgestoelte en stelde vast, dat zo-
we 't publiek als zijn kameraden een
onstellig gebrek aan discipline ver-
toonden. Hij verzocht Dotremont, al-
snoeg de twee gedichten te lezen en zo hij
dit niet deed, zou hij de aanwezigen
verzoeken de zaal te verlaten.

Daarop begon de heer Dotremont op-
nieuw de monotonie van zijn Frans te
spuien, nadat hij in het Nederlands had
sangekondigd twee gedichten te zullen
lezen. Waren dit nu inderdaad de ver-
zen? Zijn toon werd agressiever en
— men vergeve ons de beeldspraak —
uit di schilder-kunstige mouw, die heel
sluw om het begin van zijn betoog was
gedrapeerd, kwam nu de politieke aap
te voorschijn.

Men kreeg de indruk op een commu-
nistische partijvergadering te zijn, te
luisteren naar een van die uit de ke-
leuzen opgebouwde manifestaties.
Lucebert, die de leiding van de bijeen-
komst besteedde, kwam nu te voorschijn.
Hij deed een poging om te man-
nieren te bevestigen. De partij-
gekeermde en fanatische was mee
hij doorsprak de leden, met een on-
stellig gebrek in welke afleiding
de richting voor zijn pu-
meer. Het tumult was nu algemeen.
Men gaf luide van zijn afkeuring blijk.
„We zijn hier niet in Praag!” riep
iemand en de dichter Nijhoff interrum-
peerde: „Spreken ze tegenwoordig
Russisch in Parijs?”

Supposten kwamen toegesnel en
de leden van de Nederlandse literaire
sectie, die, zoals hierna zal blijken, van
het optreden geheel onkundig waren,
museumdirectie — de bijeenkomst op
te heffen. Heftig gebatterend stroomde
het publiek, langs de sierlijke, speelse

DE GROENE AMSTERDAMMER

Overbodig en ongewenst

IN het begin van het jaar kregen Appel, Cornelle en Constant Nieuwenhuis — men kent dit lawaaijige groepje zo geheten experimentelen — op de tentoonstelling Amsterdam — nu veel meer ruimte aan de wanden, dan hun toekwam, zoals wij toen ook hebben opgemerkt. De tentoonstelling ging in zoverre buiten de directie van het Stedelijk Museum om, dat een jury de keuze maakte. Thans heeft dit groepje benevens een aantal binnen- en buitenlandse kornuiten een reeks zalen ter beschikking gekregen in het museum, waarin men zijn gang kon gaan, zij het onder enige algemene supervisie. Wij betreuren dit! Wie Appel c.s. kennen, kennen meer dan genoeg van dit herleeft dadaïsme. Behalve in het Stedelijk Museum was hun werk in Fodor en elders. Deze knapen verstaan het op de grote trom te beuken. Sinds het begin van hun optreden, enige jaren geleden, tonen zij steeds hetzelfde: herhalingen van oude experimenten, zogenaamd heel fel, maar in feite alleen maar

vol moedwillige ruwheden. Het is allemaal zo ontzettend vervelend, dat het onmogelijk is boos te worden op deze tentoonstelling en dat elke lust om er de spot mee te drijven vergaat. Dat is ook niet meer nodig. Een totaal overbodige expositie en een ongewenste, omdat de indruk — juist door de plaats waar zij wordt gehouden — zou kunnen worden gevestigd, dat dit de avantgarde is, terwijl men alleen maar met een allerlaatste achterhoede te doen heeft, een achterhoede welke van indertijd nog zinrijke en althans originele experimenten een parodie maakt, zodat daardoor mede verkeerd begrip wordt aangekweekt bij de bezoekers. Het is nog niet zo lang geleden, dat in dezelfde zalen kinderkunst werd getoond. De imitaties daarvan, welke ge nu ziet, beledigen door hun vergroving een mooie herinnering. Ge kunt, zo het U lust, een paar uitzonderingen op dit ten top gedreven negativisme ontdekken, b.v. Brands, die het er op toellegt iets moois te maken. Dat is taboe in deze club. Brands behoort er dan ook niet toe en wordt eerder net geduld, dan op prijs gesteld door de hoofdmannen. Een tentoonstelling, welke zichzelf veroordeelt. Dit zij genoeg over deze betoging vol misbaar uit machteloosheid, deze demonstratie van kwelling der schoonheid.

Perrische Tapyten
Perez
Amsterdam, 's-Gravenhage,
Utrecht, Arnhem, Hilversum
C. DOELMAN

Trotskistische rel in Stedelijk Museum

Literaire bijeenkomst vindt ontijdig slot

Het anders zo rustige Stedelijk Museum te Amsterdam is Zaterdagavond het toneel geweest van een onverkwikkelijke ruzie kennelijk geprovoceerd door als Trotskistisch en aanhangers van De Vlam bekend staande lieden, bijgestaan door andere reactionnaire elementen, waaronder de dichter Nijhof.

In het kader van de Internationale tentoonstelling van experimentele kunst zou Zaterdagavond een literatuuravond worden gehouden, georganiseerd door de literatuurafdeling van de Nederlandse Experimentele groep.

Aangestookt door een drietal leden van de schildersgroep, t.w. Constant, Cornelle en Appel, die het werk van vooruitstrevende Polen, Tsjechen en enkele Fransen hadden geweigerd, hield de Belgische dichter Dotremont, die twee gedichten zou voordragen, een uitvoerig referaat. De protesten, die hierop na twintig minuten uit het publiek opklonken, hadden echter niet zozeer de doelstelling van dit betoog op het oog, dan wel het feit, dat vele mensen geen Frans verstonen en gekomen waren om verzen te horen.

Toen nogmaals iemand uit het publiek protesteerde, stormde de schilder Constant en architect Van Eyck, de inrichter van de tentoonstelling, op de protestende af en sleurde hem van zijn stoel. Onder de hereschreeuwen werden vershillend Vlamingen aangegevoerd, t.w. Nijhof, Klatser, Lucebert, die de leiding van deze avond had, verzocht Dotremont, in overleg met de directie van het Stedelijk Museum, zich aan het programma te houden. Dotremont zette zijn rede evenwel voort, waarna het tumult opnieuw losbarstte, en de directie van het museum de bijeenkomst sloot.

Het bovenstaande is voor een zestal leden van de Experimentele groep, t.w. de schilders Eugène Brands, Anton Rooskens, Theo Wolvenkamp en de letterkundigen Lucebert, Bert Schierbeek en Gerit Kouwenaar aanleiding geweest, met deze groep te breken, waarbij zij vaststellen, dat de overige leden zich ten opzichte van de Directie van het Stedelijk Museum, zeer onbehoorlijk hebben gedragen.

... het breekt af, al wat waard is afgebroken te worden, maar tegelijkertijd al wat waard is behouden te blijven.
M. B.

Herrie in de tent

- Brands, Wolvecamp en Rooskens en anderen treden samen in november 1949 uit, waarom?
- Rooskens vindt dat het geld anders besteed moest worden
- Hij is enorm geschrokken van de gebeurtenissen in het stedelijk
- Hij werd er op aangekeken dat hij buiten COBRA om doorging met *Realités nouvelles*
- Hij vond dat het theoretisch geharrewar de kunst in de weg stond
- Hij distantieerde zich van het optreden van Dotremont
- In 1951 wordt in Luik besloten tot het opheffen van de COBRA groep

Pers-communicé n.a.v. het gebeurde in het Sted.Museum te A'dam tijdens de literatuur-avond van de Exp. Groep.

In het kader van de tentoonstelling van internationale experimentele kunst in het Sted. Museum te Amsterdam, zou aldaar Zaterdagavond j.l. een voordracht worden gehouden van experimentele literatuur. Deze avond, die georganiseerd was door de sectie literatuur van de Experimentele Groep in Holland, vond reeds in het begin op tumultueuze wijze een onverwacht slot tijdens de voordracht van de Belgische letterkundige Dotremont. Deze heer was door de organisatoren verzocht twee gedichten ten gehore te brengen, doch meende in plaats daarvan een lijvig in het Frans gesteld en bovendien niet over literatuur handelend exposé te moeten afrollen. Het publiek, niet gesteld op dit voor hen veelal onbegrijpelijke schriftuur, gaf enkele malen van zijn afkeuring blijk. Hierop sleurden twee leden van de Nederlandse groep - een schilder en een architect - een ~~wak~~ protesterend heer uit het publiek van zijn stoel met het plan hem uit de zaal te verwijderen. Zelfs nadat de letterkundige Lucebert ~~zijn zaaklingaxhetremontum~~ ~~mmmmmmmmmm~~ in overleg met de directie van het Stedelijk Museum zijn collega Dotremont verzocht had zich ~~kw~~ alsnog tot het programma te bepalen en aldus deze avond nog voortgang te doen vinden, zette deze zijn exposé voort, waarop een geweldig tumult ontstond. De leden van de sectie literatuur van de Experimentele groep in Holland, alsmede drie schildersleden betreuren het ten zeerste dat dit afkeurenswaardig incident heeft plaats gehad en stellen uitdrukkelijk vast:

1. Dat de schuld hiervan uitsluitend ligt bij enkele dictatoriale schildersleden van de groep, die om bepaalde redenen de plannen van de organisatoren doorkruisten, daarbij gebruik maken van een lid van de Belgische Experimentele Groep.
2. Dat deze schilders blijk hebben gegeven van een mentaliteit, die met verregaand ondoordacht, karakterloos en onsolidair kan worden gekenmerkt, waardoor het streven van de experimentele kunstenaars ten ernstigste is geschaad.
3. Dat genoemd schriftuur van de letterkundige Dotremont bovendien een tendenz had, die ~~walw~~ ~~mmmmmmmmmm~~ ~~mmmmmmmmmm~~ niet in een welwillend afgestaan openbaar gebouw naar voren kon worden gebracht zonder daarmee de belangen van de experimentele kunst en de belangen van anderen ernstig afbreuk te doen.
4. Dat de in ieder opzicht bereidwillige directie van het Stedelijk Museum hier geen enkele blaam treft, doch door het optreden van haar "gasten" op bijzonder ondankbare en onbeschofte wijze is behandeld.
5. Dat de letterkundigen, alsmede drie schildersleden n.a.v. dit indidnkt alle contacten met de Experimentele Groep in Holland hebben verbroken.
6. Dat het werk van elk der leden en voormalige leden in deze kwestie buiten discussie blijven.

Tenslotte stellen ondergetekende er prijs op mede te delen, dat Jan. G. Elburg reeds een dag voor de bewuste avond de Experimentele Groep had verlaten om interne redenen, die in geen enkel opzicht verband houden met het voorgevallene.

Eugene Brands
Anton Rooskens
Theo Wolvekamp

Lucebert
Bert Schierbeek
Gerrit Kouwenaar.

Na Cobra

- Rooskens bleef contacten houden met Brands en Corneille en ging exposeren in Denemarken en Duitsland.
- In Denemarken is een galeriehoudster er met zijn hele jaarproductie 1952 vandoor gegaan
- In 1954 ontluikt het stedelijk museum in Schiedam, het uitgever's echtpaar Goos en Truus Verweij-de Graaff werden vriend/mecenas
- In Frankfurt het verzamelaars echtpaar Domnick
- Musea in Nederland kopen nu zijn werken

De reizen(quotes-Tuyn en Odding)

- De eerste jaren na de oorlog is beschreven hoeveel invloed kunst uit met name Afrika, Zuid-Amerika en Nieuw-Guinea op het vinden van zijn eigen beeldtaal heeft gehad. Rooskens wilde zelf ook naar de herkomst gebieden van deze voorwerpen wilde reizen.
- Onder andere via musea voor ethnografica, wereldtentoonstellingen verzamelaars van ethnografische voorwerpen werd de nieuwsgierigheid naar deze wereld aangewakkerd.
- Het idee dat de inheemse mensen in de koloniën en andere landen buiten Europa minder ontwikkeld of minder rationeel zouden zijn, dichter bij de natuur stonden, 'puurder' waren, is een zelf geconstrueerd beeld dat sinds de negentiende eeuw een grote inspirator is geweest voor de westerse moderne kunst.
- De bewondering en belangstelling voor de zogenaamde 'primitieve kunstvormen' onder kunstenaars in deze tijd was oprecht, maar is een doorwerking van het koloniale denken van die tijd.

1954 Kenia Oeganda Congo

- Financieel een klus maar steun van PB fonds, vrienden, (via Verweij) het stedelijk schiedam en ontvangst bij vriend Cassens (hoofd economie Duits consulaat in Nairobi) en hij kreeg vijf weken extra verlof van zijn school
- 19 juni vertrek naar Cairo, naar Nigeria, Kampala, Victoria meer, Kivu meer Kikuyu en Congo Mbuti, dorpen en andere stammen maar weinig contact met makers van ethnografica
- Dreiging van de Mau mau opstandelingen
- Teleurgesteld of te hoge verwachtingen???

r

Na 1955

- Trots op deelname aan deelname aan Pittsburgh international exhibition of contemporary painting
- Maakte decors het Nederlands Ballet, Jaap Flier en Sonia Gaskell
- Stofontwerp voor Stoomweverij De Nijverheid en textielfabrikant Menko
- Via Cassens, die Afrika moest verlaten, in 1958 naar IJsland en Groenland, expositie in Reykjavik en in 1960 opnieuw een expositie
- IJsland maakte meer indruk op hem dan Afrika

Veel wit en rood, zwart er over heen en ingekrast

Zijn demonische periode

- De waterstofbom-52, de Vietnamese oorlog vanaf -55, Rusland viel Hongarije binnen-56, de berlijnse muur -61, cubacrisis-62
- Rooskens schildert in de jaren rond 1960 met krachtige kwaststreken, druipende verf en donkere kleuren.
- Zelf beschrijft hij deze fase in zijn werk als zijn “demonische periode” . De thematiek heeft met zijn eigen innerlijke onrust te maken, maar hangt ook samen met de onzekerheid van de Koude oorlog.
- Er ontstaan werken met titels als Vechtende vogels, crime of H-bomb, verwoeste stad en Ongelijk duel.

Roskens
65

Zijn demonische periode

- Behalve de koude oorlog drukten nog een aantal andere zaken op hem
- Ouder worden → hij nadert de 55!
- Operatie in 1953
- TBC gekregen in Afrika en hij bleef daar last van houden
- In 1959 overleed Leo Grothauzen
- Veel reizen
- Veel werken
- Te weinig slapen → had een baan en schilderde 's nachts

- Maar daar kwam een einde aan → hij hield op met lesgeven!!!!
- Vanaf 1962 ging hij “van de kunst” leven

De Don Bosco school in Amsterdam

- In de kantine van de school waar hij werkte, heeft hij diverse werken geschilderd ter versiering van de klaslokalen. Zo heeft hij in 1964 een hele wand voorzien van een kunstwerk.
- Die wand werd later afgetimmerd met houten schroten.
- Toen de school werd afgebroken en de wandschildering weer tevoorschijn kwam, wilde men de muur verplaatsen naar de nieuwbouw aan de overkant van de weg.
- Maar....

Muurschildering

- Vanwege de beschadigingen en de problemen die daar het gevolg van zouden zijn, zag men daar vanaf.
- De weduwe van Rooskens beschikte nog over ontwerptekeningen van de muurschilderingen, waar men toen in 1975 een tapijt van hetzelfde formaat van heeft laten weven.
- Dit tapijt siert nu de gemeenschappelijke hal van de nieuwbouw van het Montessori College Oost in Amsterdam.

1962 tot 1970

- Rooskens krijgt internationaal succes en wordt productief
- Galeriehouder Hans Sonnenberg
- Galeriehouder Herman Krikhaar
- Met hem op reis naar VS en Italië
- Verzamelaar Benjamin Bernstein
- Sam Kaner in Denemarken
- Golda en Meyer Marks
- Herleving van Cobra
- Begint met grafiek om het betaalbaar te krijgen voor groter publiek

Na 1970

- Neemt afstand van de sombere en spookachtige periode
- Veel werk in lichte kleuren en fijne dingen voor de mensen
- Eerste hartaanval en ogen werden minder
- Kreeg last van doofheid
- Via Bernstein naar de VS en bezoek aan
- Willem De Kooning
- 1972 trots op expositie in Parijs
- Galerie Ariel

Aan het werk in Rivello

- <https://fb.watch/lrAVGhGi-O/>

Struktuur 68 uit Den Haag

Met droefheid geven wij kennis dat, geheel onverwacht, van ons is heengegaan mijn innig geliefde man, onze lieve, zorgzame vader en opa

ANTON ROOSKENS

in de leeftijd van 69 jaar.

D. ROOSKENS-RUTTEN

R. SPEEKENBRINK-ROOSKENS

J. SPEEKENBRINK

S. LUTZ-ROOSKENS

LUC LUTZ

M. BOERS-ROOSKENS

J. BOERS

EN KLEINKINDEREN

Amsterdam, 28 februari 1976
Cornelis Krusemanstraat 18 huis
De overledene is thuis opgebaard.

De gezongen Uitvaartmis zal worden opgedragen woensdag 3 maart te 14.00 uur in de parochiekerk van Sint Agnes, Amstelveenseweg 163; daarna de crematie te 15.30 uur in het crematorium Westgaarde, Ookmeerweg 275, einde Osdorperban te Amsterdam-Osdorp.

(In memoriam ter gelegenheid van
het plotselinge overlijden van
Anton Rooskens op 28 februari 1976)

Blijven zal voor onze ogen
de warme haard van dat gezicht
met het nerveuze vuur van zijn
verhalen
over pensenkermis en de vulkanische
vis

Duurzaam ook in onze ogen
zijn gele raven in het zwarte groen
en als mest over heel het
gezichtsveld
de verf van zijn atlied jonge zon

Lucebert

